

Környezetbarát vízgazdálkodás extrém időjárási körülmények között a határ menti területeken
Ecofriendly water management against extreme weather conditions in the cross-border area
(ECOWAM) - HUSRB/1602/11/0010

A projekt teljes költségvetése:	1.758.447,43 EUR
EU finanszírozás:	1.499.227,805 EUR
Magyar Állam által nyújtott támogatás:	132.000 EUR
Önerő (SRB):	132.569,615 EUR
Vezető partner:	Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (Szeged)
Projekt Partnerek:	Vajdasági Vizek, Újvidék (Szerbia) Vajdasági Autonóm Tartomány Európai Ügyekért Felelős Alapja (Szerbia)
Projekt kezdete:	2017.10.01
Projekt vége:	2020.03.31

Befejeződött az ECOWAM projekt a Kurca főcsatornán

A Kurca-főcsatorna az ATIVIZIG működési területének, így Csongrád megyének is az egyik fő vízfolyása. A főcsatorna a térség vízgazdálkodásának alapja, fő feladata a csapadékos időszakban a térség belvizeinek fogadása és elvezetése, öntözési időszakban pedig a térség vízpótlása is innen történik. Fontos, hogy vízbő- és vízhiányos időszakokban a csatorna képes legyen a belvizeket biztonsággal elvezetni a területről, illetve a vízpótlásra szánt vizeket jó minőségben a felhasználás területére eljuttatni.

Mióta európai uniós források állnak rendelkezésre a vízgazdálkodás területén, azóta pályázunk a Kurca-főcsatorna rehabilitációs terveivel különböző forrásokra. Az elmúlt tíz évben több sikeresen megvalósított projekt tanúskodik a célkitűzések helytállóságáról. A kedvező vízgazdálkodási feltételek megteremtésével a NATURA 2000 ökológiai folyosóként is kijelölt víztest állapota sokat javult.

A „Környezetbarát vízgazdálkodás extrém időjárási körülmények között a határmenti területeken - HUSRB/1602/11/0010 Ecofriendly water management against extreme weather conditions in the cross-border area – ECOWAM” elnevezésű projekt az Interreg-IPA Magyarország-Szerbia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretein belül valósult meg. A két szerb partnerrel (Vode Vojvodine - Vajdasági-Vizek Vízgazdálkodási Vállalat, Novi Sad, valamint Vajdasági Autonóm Tartomány Európai Ügyek Alapja, Novi Sad) közösen végrehajtott projekt több mint 1,7 millió euró költséggel bírt, s ebből az ATIVIZIG, mint vezető partner 876.000 euró felett rendelkezhetett. A projekt 2017 végén elindult, s a kivitelező

kiválasztását követően a kiviteli tervek készítésével kezdődött meg az érdemi munka. 2019 év elején az építési tevékenység is zöld utat kapott, melynek során a meder rehabilitációját a 4+847-9+997 km szelvények közötti szakaszon elvégezték. Jelentős mennyiségű üledék került eltávolításra a rézsú rendezése mellett. A természetvédelmi célok elsőbbséget élveztek, így egyoldali kotrást alkalmaztunk, mivel a helyi élővilág minél kisebb mértékű zavarását kiemelt fontosságúnak tekintettük.

Az 1959-ben épült és hosszú időn át szolgáló, de mára teljesen elavult Bikaistállói vízviasszatartó műtárgy átépítése kulcseleme volt eme beruházásnak. A vízpótlásban és vízkormányzásban kulcsszerepet játszó, a Kurca főcsatorna 27+827 km szelvényében lévő tiltó elbontásra került, helyébe pedig egy korszerű, kétnyílású, vasbeton szerkezetű, acéltáblás tiltós műtárgy épült. Egy-egy nyílás belmérete 2,5 méter, ezáltal az új vízátbocsátási kapacitás 5,0 m³/s-ra nőtt.

A vízrendszer vízállás változásait továbbá a vízminőségi szempontból fontos terhelések változását egy új vízrajzi monitoring állomás kíséri figyelemmel. A beszerzett eszközök lehetővé teszik azon alapparaméterek elektrokémiai úton történő mérését, amelyek az ökoszisztémák szempontjából alapvető fontosságúak. A főcsatorna felső szakaszán mérhetővé válik a rendelkezésre álló vízmennyiség, illetve annak változása. A vízminőségben bekövetkező változásokat egy beépített multiparaméteres szonda detektálja. Az adatok GPRS rendszeren keresztül kerülnek továbbításra, amely az ATIVIZIG hálózatába kerül. A víz minőségi állapotának valós idejű elemzése révén a riasztási és labortevékenységek egyaránt hatékonyabbá válik.

Végezetül ökológiai tanulmány is készült, amely a Kurca-főcsatorna vízterének minőségét meghatározó a vízgyűjtőn végrehajtott és jelenleg is hatásukat éreztető antropogén beavatkozásoknak a hatásait vizsgálta. Kotrás előtt és után vett minták felhasználásával általános vízkémiai paramétereket, különböző szennyező anyagokat értékelték a szakértők a KÖTIVIZIG szolnoki laborjában. Biológiai vizsgálatok is történtek, többek között halászati elemzésre is sor került. A vízminőségi, iszapminőségi és biológiai vizsgálatok összegző eredményeit a lentiekben tettük közzé.

Završen je Projekt ECOWAM na glavnom kanalu Kurca

Glavni kanal Kurca jedan je od glavnih vodotoka županije Csongrád. Glavni kanal je osnova upravljanja vodom tog područja, njegov glavni zadatak je primanje i odvodnjavanje unutrašnjih voda područja u kišnom periodu, a u razdoblju navodnjavanja, snabdevanje područja vodom.

Zahvaljujući nekoliko uspešnih projekata tokom poslednjih deset godina, stanje vodnog tela označenog kao ekološki koridor NATURA 2000 značajno se poboljšao.

Projekat " Ekološko upravljanje vodom protiv ekstremnih vremenskih uslova u pograničnoj oblasti- HUSRB / 1602/11/0010 Ecofriendly water management against extreme weather conditions in the cross-border area – ECOWAM" je ostvaren u okviru Interreg-IPA programa prekogranične saradnje Mađarske i Srbije. Projekat, koji je realiziran zajedno sa dva srpska partnera (Javnog vodoprivrednog preduzeća "Vode Vojvodine" Novi Sad, i Fonda "Evropski poslovi" Autonomne pokrajine Vojvodine iz Srbije), u iznosu od 1,7 miliona eura, od čega je ATIVIZIG kao vodeći partner imao troškove više od 876.000 EUR-a. Projekat je započet krajem 2017. godine, a nakon pripreme projektne dokumentacije na nivou dobijanja građevinske dozvole, izvođenje radova su započeti prošle godine. Projekat je trajao 30 meseci i u tom periodu realizovane su aktivnosti izmuljivanja na dužini od 5150 m, uklanjanja izrasle vegetacije iz korita reke, razvoja zajedničkog sistema praćenja i analize za očuvanje kvaliteta

vode i biodiverziteta, kao i definisanje dugoročnih rešenja kako bi se sprečila degradacija kvaliteta vodnih tela.

Obnova ustave „Bikaistállói“, koja je izgrađena 1959. godine i dugo je bila u funkciji, bila je ključni element ove investicije. Stara ustava je srušena i zamenjena modernom, armiranobetonskom konstrukcijom sa dva otvora sa zatvaračem od čelične ploče. Dimenzije svakog otvora iznosi po 2,5 metra, čime je novi kapacitet za protok vode povećan na 5,0 m³/s. Promene vodostaja i promene opterećenja važnih za kvalitet vode će se pratiti pomoću nova hidrografska stanica. Na gornjem delu glavnog kanala može se izmeriti količina vode i njena promena. Promene u kvalitetu vode detektuju se pomoću ugrađenom višeparametarskom sondom. Podaci se prenose putem GPRS uređaja koji se prenosi u mrežu ATIVIZIG-a. Kroz analizu stanja kvaliteta vode u stvarnom vremenu, naše alarmiranje i laboratorijske aktivnosti postaju efikasniji.

Uradjena je i ekološka studija koja je ispitala uticaj antropogenih intervencija kojima se utvrđuje kvalitet vode glavnog kanala Kurca. Rezultati kvaliteta vode, kvalitet mulja i bioloških parametara objavljeni su na web stranici <http://ativizig.hu/projektek/ipa/KurcaRehabilitacio>.

Project ECOWAM has been completed on the Kurca main canal

The Kurca main canal is one of the main watercourses of Csongrád county. The main canal is the basis of the region's water management, and its main task is the reception and drainage of the region's excess inland waters during the rainy season, and the water supply of the area during the irrigation season also takes place from here.

Thanks to several successfully implemented projects over the last ten years, the status of the water body designated as a NATURA 2000 ecological corridor has improved considerably.

The HUSRB/1602/11/0010 project named "Ecofriendly friendly water management against extreme weather conditions in the cross-border area – ECOWAM" has been implemented within the framework of the Interreg-IPA Hungary-Serbia Cross-Border Cooperation Programme.

The project, jointly implemented with two Serbian partners (Public Water Management Company Vode Vojvodine, Novi Sad, as well as the European Affairs Fund - Autonomous Province of Vojvodina, Novi Sad) cost more than 1.7 million euros, from which ATIVIZIG, as Lead Beneficiary, had 876.000 EUR at its disposal. The project started at the end of 2017, and, after the preparation of construction plans, construction works also got the green light at the beginning of the previous year. The rehabilitation of the riverbed was carried out at a length of 5.150 meters. Along with the bank slope protection, a significant amount of sediment was removed. Nature conservation goals had priority, therefore we applied unilateral dredging, as we considered the least possible disturbance of the local wildlife to be of paramount importance.

The reconstruction of the Bikaistálló water retention works, built in 1959 and serving for a long time, but now completely obsolete, was a key element of this investment. The old lock-gate was demolished and replaced by a modern, double opening, reinforced concrete structure with a steel gate. The internal size of each opening was 2.5 meters, therefore the new water transfer capacity increased to 5.0 m³/s.

Changes in the water system's water levels, and the change of loads important from a water quality viewpoint will be monitored by a new hydrographic monitoring station. In the upper

section of the main canal, the amount of available water and its change can be measured. Changes in water quality are detected by a built-in multiparameter probe. Data is transmitted via the GPRS system, which is transferred to the network of ATIVIZIG. Through real-time analysis of water quality status, both our alert and laboratory activities become more efficient.

An ecological study was also prepared, which analyzed the effects of anthropogenic interventions on the water quality of the Kurca main canal. The summary results of the water quality, sludge quality and biological analyses were published below on this website.

A projekt rövid bemutatása

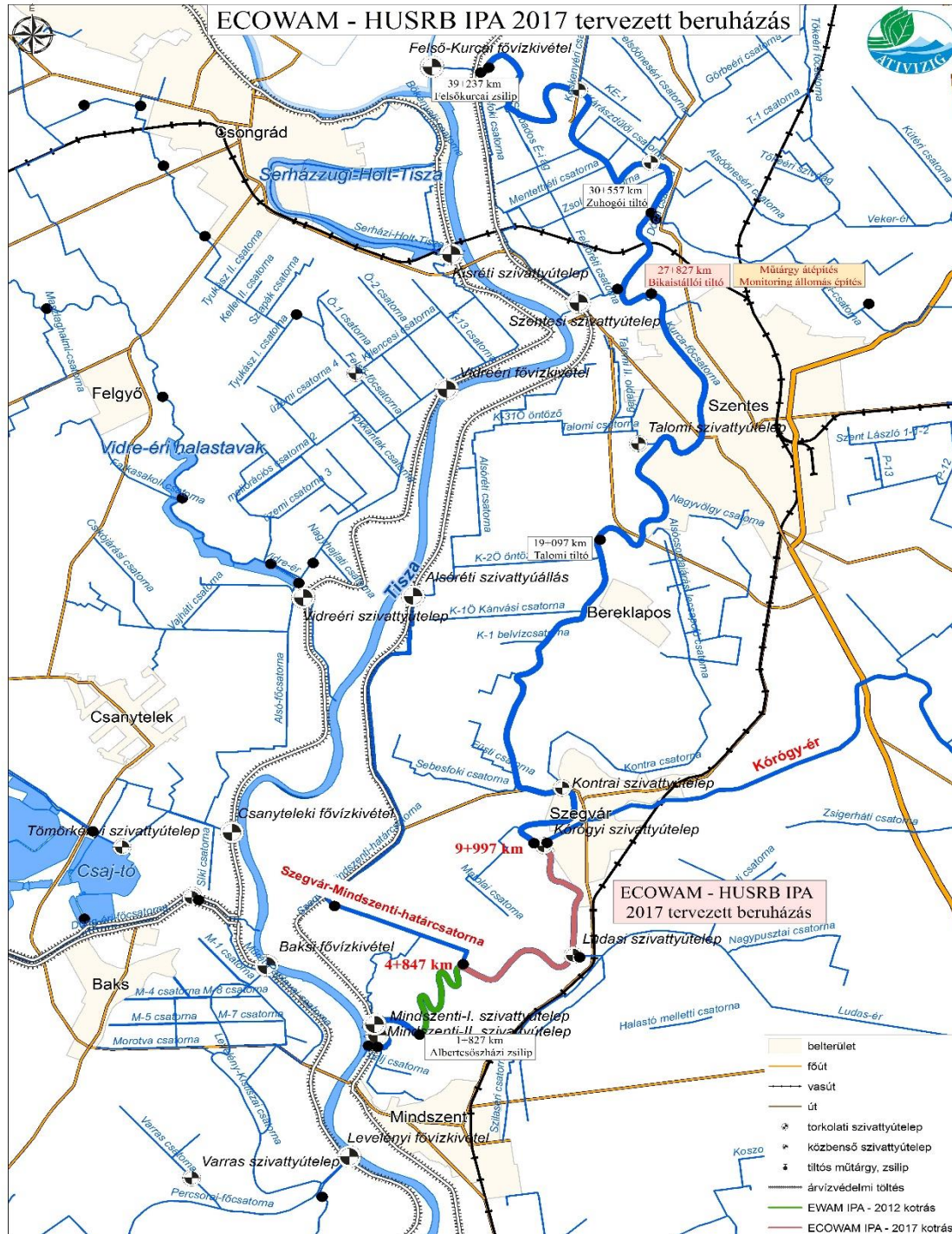
A projekt célja a magyar-szerb program beavatkozási területén a klímaváltozással együtt járó vízgazdálkodási szélsőségekhez (vízbő- és vízhiányos időszakokhoz) történő alkalmazkodás elősegítése, valamint a kedvezőbb vízgazdálkodási feltételek megteremtésével (belvízvédelem javításával) a térség népességmegtartó képességének növelése.

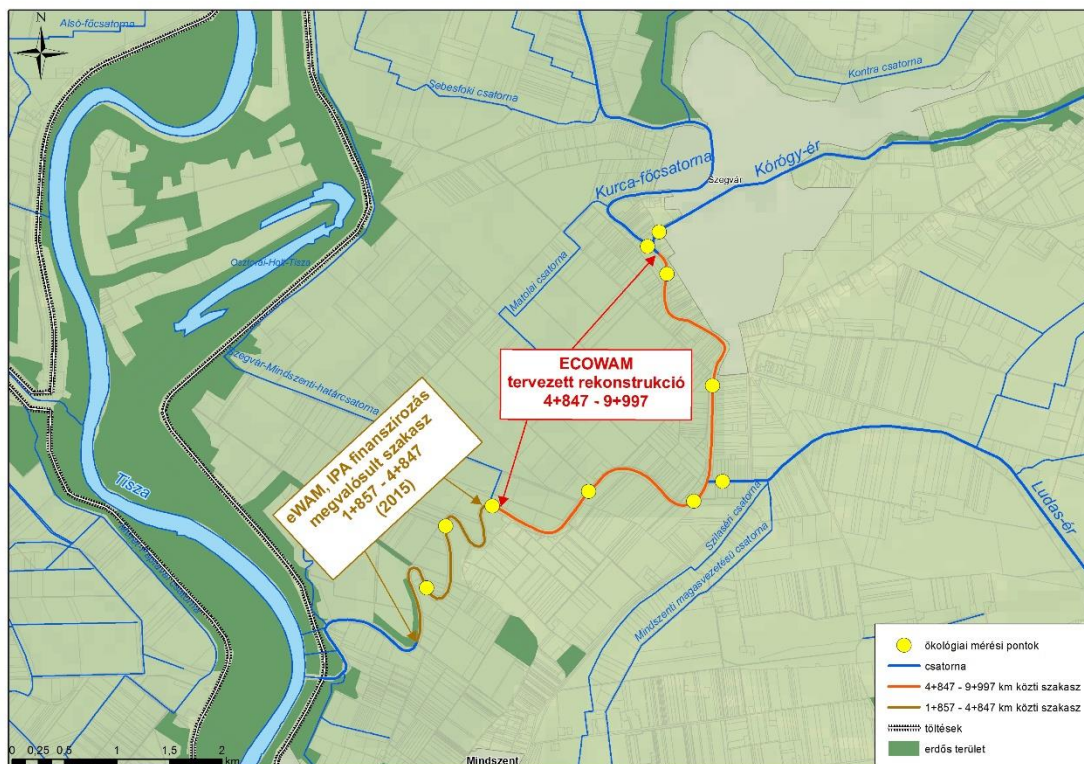
A Kurca-főcsatorna az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területének, így Csongrád megyének is az egyik fő vízfolyása. A főcsatorna a térség vízgazdálkodásának alapja, fő feladata a csapadékos időszakban a térség belvizeinek fogadása és elvezetése, vízhiányos, illetve öntözési időszakban pedig a térség vízpótlása is innen történik. Jelentős továbbá a térségi csurgalékvizek bevezetése. Ezek miatt különösen fontos, hogy az extrém időjárási eseményekkel együtt járó szélsőséges vízgazdálkodási helyzetekben a csatorna-meder képes legyen a belvizeket biztonsággal elvezetni a területről, illetve a vízpótló vizet jó minőségben a felhasználás területére eljuttatni, valamint a vízkormányzó műtárgyak üzemképesek legyenek, és segítsék a hatékony, biztonságos vízgazdálkodást.

Fő célkitűzés a Kurca-főcsatorna jó műszaki állapotának megteremtése, a környezeti kockázat csökkentése (aszályos és belvizes időszakban), valamint a főcsatornára, mint kijelölt víztestre, és mint NATURA 2000 ökológiai folyosóként kijelölt természetvédelmi területre irányuló negatív hatások megelőzése. A káros feliszapolódás eltávolításával a vízpótlás hatékonyságát kívánjuk javítani. A vízminőségi változásokat a megépítendő monitoring állomással követjük majd, mellyel folyamatosan mérhető a víztest vízminőségének változása a négy kémiai alapvizsgálat segítségével.

Főbb projektelemek:

- **Kurca-főcsatorna meder rehabilitációja:** a korábbi IPA beruházás folytatásaként a 4+847-9+997 km szelvények közötti szakaszon mintegy 5150 fm hosszon tervezzük a csatornamederből a feliszapolódás /üledék/ eltávolítását, valamint a meder és a rézsű rendezését. A beavatkozás során mederbővítés nem történik, az eredeti vízjogi engedélyes állapot helyreállítása a cél. Egyoldali kotrást alkalmazunk saját területen belül maradván, a másik oldalon az ökológiai egyensúly minél kisebb mértékű zavarásával.
- **Bikaistállói vízvizsszatartó műtárgy átépítése:** a vízpótlásban és vízkormányzásban kulcsszerepet játszó rossz állapotú műtárgy, a Kurca-főcsatorna 27+827 km szelvényében lévő Bikaistállói-tíltó átépítése szükséges. A régi műtárgy elbontásra kerül, helyébe pedig egy korszerű, kétnyílású, vasbeton szerkezetű, acéltáblás tíltós műtárgy építését tervezzük, melynek vízátbocsátási kapacitása min. 5,0 m³/s.
- **Monitoring állomás építése:** A monitoring állomás a felújítandó műtárgyra kerül (Bikaistállói-tíltó), így az állomás az időjárástól függetlenül is megközelíthető lesz. Az

Projektnyitó rendezvény 2017.11.30. Szeged

Kerekasztal 2018.08.09. Újvidék

Helyszíni szemle Újvidéken 2018 október

A Jegricska folyó kotrása

A Kurca-főcsatorna kotrás előtt

A Kurca-főcsatorna kotrása

A Bikaistállói tiltó rekonstrukció előtt

A Bikaistállói tiltó helyreállítása

Sajtómegjelenések:

- www.delmagyar.hu
- www.promenad.hu

A projekt az Európai Unió
társfinanszírozásával valósul meg

Jó szomszédok
**a közös
jövőért**

Ez a weboldal az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósult meg a Interreg-IPA Határon Átnyúló Együtműködési Program Magyarország-Szerbia által. A weboldaltartalmáért teljes mértékben az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságvállalja a felelősséget, és az semmilyen körülmények között nem tekinthető az Európai Unió és / vagy a programot Irányító Hatóságnak állásfoglalását tükröző tartalomnak.

www.interreg-ipa-husrb.com
www.ecowam.com